

KINIZSI PÁL

Kinizsi Pál

Fadrusz János kolozsvári Mátyás-szobrán a csatából győztesen hazatérő királyt négy hadvezére veszi körül. A legdaliásabb köztük Kinizsi Pál. Sodronyíngben, kezében magasra emelt zászlóval kiáltja: Éljen a király! Őt magát is ugyanilyen rajongó szeretettel éljeneztek seregei, hiszen soha egyetlen csatát sem veszített el, s ez a világtörténelemben is páratlan teljesítmény.

Mátyás korának legnagyobb hadvezérét nemcsak katonai tehetséggel, éles ésszel, bátorsággal, hanem rendkívüli testi erővel is megáldotta az Úr. S mivel mindehhez lelki nagyság, király- és hazaszeretet is társult, alakja már életében legendássá nőtt.

Származásáról nem sokat tudunk, de az adatok helyét kitölti a mondai hagyomány. Talán bihari kisenemesi katonacsalád sarja? Talán molnárlegény, aki malomkőről kínálja a kupát a szomjazó Mátyás királynak?

Az biztos, hogy hírét-nevét, rangját, vagyonát kardjával szerezte. Máramaros és Temes vármegye ispánja, országbíró, a déli végvárak főkapitánya lett, érdemeiért megkapta a bárói címet, Vázsony és Somló várát.

Magyar Balázs

17 évesen állt be Magyar Balázs seregébe, rövidesen alvezére, majd vezértársa lett. Az ősz szakállú, öreg hadfi, aki a kolozsvári szobron Kinizsi mellett talpig páncélban, levett sisakkal néz fel a királyra, nem más, mint Magyar Balázs. Egymás mellett állnak, hiszen nemcsak harcostársak: Kinizsi Magyar Balázs leányát, Benignát vette feleségül, és apósa fiává fogadta őt.

1480-ban a török 132 hajóval megtámadta Itáliát, hogy elfoglalva Otrantót, majd Nápolyt, Rómáig meg se álljon. A pápa és II. Ferdinánd nápolyi király Mátyástól kért segítséget. A 2200 fős magyar huszársereg, élén az akkor már 70 éves Magyar Balázzsal elvágta a külvilágtól az otrantói török őrséget, és elfoglalta a város vízellátását biztosító forrást. A törökök víz nélkül rövidesen megadták magukat, s nem is próbálkoztak többé itáliai partraszállással.

Otranto nevét jegyezzétek meg, mert négyszáz év múlva újabb magyar hőstett helyszíne lesz. Legyetek büszkék arra is, hogy hálából, amiért megmentettük őket, az olaszok Fontana degli Ungherinek, a Magyarok Kútjának nevezik azt a forrást.

Kinizsi Pál legbravúrosabb győzelmét Kenyérmezőnél aratta.

1479-ben egy 35–40 000 fős török sereg Isza pasa vezetésével betört Erdélybe, és feldúlta Szászföldet. A választ október 13-án Kinizsi Pál adta meg nekik a kenyérmezői csatában.

Az ütközetet Báthori István erdélyi vajda és székely ispán kezdte meg. (Száz évvel korábban élt, és csak távoli rokona Báthory István erdélyi fejedelemnek és lengyel királynak.) Vitézei elszántan aprították a rettenetes túlerőben levő ellenséget, de ren-

**Melyik nagyerejű
hősünk harcolt még
Itáliában Nagy Lajos
királyunk seregében?**

Ki a negyedik hadvezér Fadrusz János kolozsvári szoborcsoportján?

det nem tudtak vágni benne, mert mindig újak jöttek, és a székely sereg egyre fogyott. Teltek az órák, és Kinizsi délvidéki hadai nem érkeztek. Báthori lova elbukott, a vajda megsebesült. Ám ebben a kétségbeejtő pillanatban felharsant Kinizsi harci kürtje: „Tarts ki, bajtársam, megmentelek!” Páncélosai szétverték az ellenséget. Maga Kinizsi a Báthorit szorongató török gyűrűre vetette magát: senki nem menekülhetett haragja elől.

Örülni, mulatni is tudott. A fényes győzelem utáni jókedvéről is monda született. A következő oldalakon olvashatjátok.

Kinizsi Pál élete nagy részét a harctéren töltötte, európai hírű hadvezér, titáni erejű katona volt. De akár hiszitek, akár nem, páncélja érzékeny, istenfélő, művészetpártoló, építő, értékteremtő embert rejtett.

Amikor hűségéért Mátyástól megkapta Vázsony várát, az csupán egy lakótorony-

Báthori István

ból és falból állt. Kinizsi megerősítette, és itáliai mesterekkel átalakíttatta reneszánsz palotává. Ez lett családi fészke, a vár kápolnája őrzi a síremlékét is.

Mind az említett kolostort, mind a vázsonyi gótikus templomot közösen építtette apósával, Magyar Balázssal, aki ugyanolyan nemeslelkű adakozó volt, mint Kinizsi.

Kettejük műveltségére, tudatos magyarságszolgálatára vall, hogy – Mátyás királyunkhoz hasonlóan – az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendet, az ősi tudást őrző pálosokat támogatták. Gondoskodásuknak, gazdag adományaiknak köszönhetően a vázsonyi kolostorban felbecsülhetetlen értékű kódexeket, kézzel írott, iniciálékkal, miniatűr festményekkel díszített könyveket írtak, rajzoltak, kötöttek bőrbe a szerzetesek.

Ha azt mondom, törökverő hős, Hunyadi János, Zrínyi Miklós neve jut eszedbe.

Ha azt mondom, nagy magyar hadvezér, Bulcsut, Hunyadit, Bercsényit sorolod.

Ha azt mondom, rettentő erejű vitéz, Botond, Szent László, Toldi Miklós tetteit idézed.

Ha azt mondom, a legbőkezűbb magyar kultúrapártoló, Mátyás királyra, Széchenyi Istvánra, Wesselényi Miklóstra gondolsz.

De ha azt mondom, mindezek egy személyben?

– Ilyen nincs – vágta rá, míg el nem olvastad mesémet. De most, remélem, azt feleled büszke csodálattal:

– Termelt ilyen magyar is: Kinizsi Pál.

Zsigmond Emese

Küldjétek el Kószabósza kérdéseire a választ egyénileg vagy az osztállyal közösen, papíron vagy villámpostán. Két hónap múlva eláruljuk a megfejtést és a három szerencsés nyertes nevét.